

Politica antitrust: Comisia impune Gazprom obligații menite să permită fluxul liber al gazelor naturale la prețuri competitive pe piețele gazelor naturale din Europa Centrală și de Est

Bruxelles, 24 mai 2018

Comisia Europeană a adoptat o decizie prin care impune Gazprom o serie de obligații care răspund preocupărilor Comisiei în ceea ce privește concurența și permit fluxul liber al gazelor naturale la prețuri competitive pe piețele gazelor naturale din Europa Centrală și de Est, în beneficiul consumatorilor și al întreprinderilor europene.

Comisarul responsabil cu politica în domeniul concurenței, Margrethe **Vestager**, a declarat: „*Toate societățile care desfășoară activități în Europa trebuie să respecte normele europene în materie de concurență, indiferent de țara din care provin. Decizia de astăzi elimină obstacolele create de Gazprom care stau în calea fluxului liber al gazelor naturale în Europa Centrală și de Est. Dar mai mult decât atât – decizia noastră prevede un set personalizat de norme privind comportamentul viitor al Gazprom, care impune acestei societăți să ia măsuri pozitive pentru a integra în continuare piețele gazelor naturale din regiune și pentru a contribui la realizarea unei adevărate piețe interne a energiei în Europa. De asemenea, acest set personalizat de norme oferă clienților Gazprom din Europa Centrală și de Est un instrument eficace pentru a se asigura că prețul pe care îl plătesc este competitiv.*

Ca întotdeauna, acest caz nu vizează țara de proveniență a societății, ci obținerea rezultatului care răspunde cel mai bine intereselor consumatorilor și întreprinderilor europene. Iar decizia de astăzi nu înseamnă încheierea cazului, ci marchează, mai degrabă, data de la care începe asigurarea respectării de către Gazprom a obligațiilor care îi revin.”

Gazprom este principalul furnizor de gaze naturale în mai multe țări din Europa Centrală și de Est. În aprilie 2015, Comisia a trimis Gazprom o [comunicare privind obiecțiunile](#). Această comunicare prezintă opinia preliminară a Comisiei potrivit căreia societatea a încălcat normele antitrust ale UE, urmărind o strategie globală de împărțire a piețelor gazelor naturale de-a lungul frontierelor naționale în opt state membre (Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia și Slovacia). Este posibil ca această strategie să îi fi permis Gazprom să perceapă prețuri mai mari în cinci dintre aceste state membre (*Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania și Polonia*).

Decizia adoptată astăzi de Comisie pune capăt acestui comportament al Gazprom și îi impune un set detaliat de norme care vor modifica în mod semnificativ modul în care această societate își desfășoară activitatea pe piețele gazelor naturale din Europa Centrală și de Est:

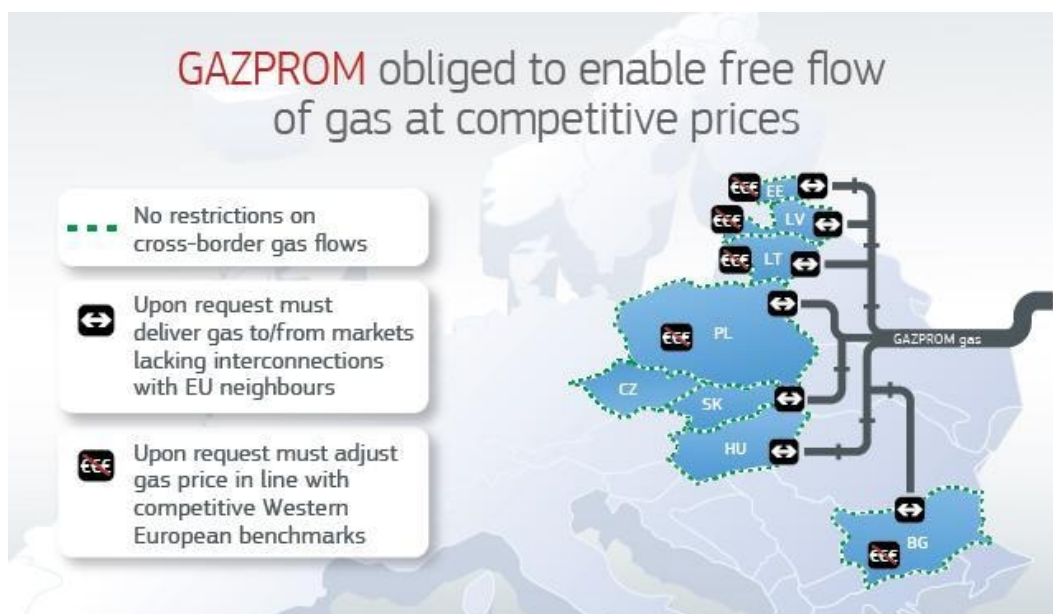
- **Eliminarea barierelor contractuale din calea fluxului liber al gazelor naturale:** Gazprom trebuie să elimine orice restricții aplicate clienților de a revinde gazele naturale la nivel transfrontalier.
- **Obligația de a facilita fluxurile de gaze naturale către și din piețele izolate:** Gazprom va permite fluxurile de gaze naturale către și din părți ale Europei Centrale și de Est care sunt încă izolate de celelalte state membre din cauza lipsei unor conducte de interconectare, și anume țările baltice și Bulgaria.
- **Instituirea unui proces structurat pentru a se asigura prețuri competitive ale gazelor naturale:** clienților relevanți ai Gazprom li se oferă un instrument eficace pentru a se asigura că prețul la care achiziționează gazele naturale reflectă nivelul prețului de pe piețele competitive ale gazelor naturale din Europa Occidentală, în special de pe platformele lichide de comercializare a gazelor naturale.
- **Interdicția de a se prevala de poziția dominantă în furnizarea de gaze naturale:** Gazprom nu i se permite să profite de niciunul dintre avantajele legate de infrastructura de gaze naturale, pe care este posibil să le fi obținut de la clienți prevalându-se de poziția ocupată pe piața furnizării de gaze naturale.

Combinat, respectivele obligații răspund preocupărilor Comisiei în ceea ce privește concurența și realizează obiectivul acesteia de a asigura un flux liber al gazelor naturale în Europa Centrală și de Est, la prețuri competitive.

Prin urmare, Comisia a decis să **confere acestor îndatoriri (așa-numitele „angajamente”) un caracter juridic obligatoriu pentru Gazprom** (în temeiul articolului 9 din [Regulamentul nr. 1/2003](#) privind politica antitrust a UE).

În cazul în care o societate își încalcă oricare dintre aceste obligații, Comisia poate aplica o amendă de până la 10 % din cifra de afaceri de la nivel mondial a respectivei societăți, fără să fie necesar să dovedească existența unei încălcări a normelor antitrust ale UE.

La un nivel mai general, concurența efectivă pe piețele gazelor naturale din Europa Centrală și de Est nu depinde numai de asigurarea respectării normelor UE în materie de concurență, ci și de efectuarea unor investiții în diversificarea aprovizionării cu gaze naturale, de orientarea corespunzătoare a legislațiilor din domeniul energiei la nivel european și național, precum și de punerea corectă în aplicare a acestora. Din acest motiv, una dintre prioritățile-cheie ale Comisiei este construirea unei [uniuni energetice europene](#).

Informații detaliate privind obligațiile Gazprom

Pentru a răspunde preocupărilor Comisiei în ceea ce privește concurența, Gazprom trebuie să respecte o serie de obligații care vizează să asigure fluxul liber al gazelor naturale la prețuri competitive în Europa Centrală și de Est și care vor fi în vigoare timp de opt ani.

Aceste obligații reflectă feedbackul primit din partea părților interesate în cadrul unui test de piață, pe care Comisia l-a [lansat în martie 2017](#) cu privire la o versiune anterioară a propunerii. La acest test de piață s-a primit un număr semnificativ de răspunsuri din partea unei game largi de părți interesate, inclusiv guverne, autorități naționale de concurență, angrosiști de gaze naturale, asociații profesionale și mediul academic, care au contribuit la clarificarea și asigurarea eficacității obligațiilor finale.

1) Gazprom trebuie să elimine barierele din calea fluxului liber al gazelor naturale în Europa Centrală și de Est

Comisia și-a exprimat preocuparea cu privire la faptul că Gazprom a impus restricții teritoriale în cadrul contractelor de aprovizionare pe care le-a încheiat cu angrosiști și cu unii clienți industriali în toate cele opt state membre (Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia și Slovacia). Printre aceste restricții se numără interdicții referitoare la export și clauze care impun utilizarea gazelor naturale achiziționate pe un anumit teritoriu (clauzele privind destinația) și alte măsuri care au împiedicat fluxul transfrontalier al gazelor naturale.

Ca răspuns, decizia Comisiei impune Gazprom să **elimine toate aceste bariere contractuale din calea fluxului liber al gazelor naturale** pe piețele gazelor naturale din Europa Centrală și de Est, indiferent dacă respectivele bariere împiedică vânzările transfrontaliere sau le fac mai puțin atractive din punct de vedere financiar. De asemenea, Gazprom nu va putea să reintroducă astfel de clauze în viitor.

În plus, Gazprom trebuie să își adapteze dispozițiile contractuale privind **monitorizarea și contorizarea gazelor naturale în Bulgaria**, dispoziții care au izolat piața gazelor naturale din

Bulgaria de piețele gazelor naturale ale statelor membre ale UE învecinate. Acest lucru va permite transferul controlului de la Gazprom către operatorul bulgar al infrastructurii de transport al gazelor naturale. În urma testului de piață, Gazprom a clarificat o serie de elemente tehnice care ar asigura eficacitatea deplină a obligației.

Aceste obligații vor elimina obstacolele contractuale create de Gazprom care stau în calea fluxului liber al gazelor naturale în Europa Centrală și de Est.

2) Gazprom trebuie să ia măsuri active pentru a integra piețele gazelor naturale din Europa Centrală și de Est

Pentru a se garanta cu adevărat fluxul liber al gazelor naturale în Europa Centrală și de Est, trebuie, de asemenea, să existe infrastructura de transport necesară, și anume conductele de interconectare ce asigură legătura între piețele naționale ale gazelor naturale. O astfel de infrastructură există deja în Republica Cehă, Ungaria, Polonia și Slovacia. Cu toate acestea, infrastructura care conectează Bulgaria, Estonia, Letonia și Lituania cu piețele gazelor naturale ale statelor membre ale UE învecinate nu este încă disponibilă într-o măsură suficientă, ceea ce limitează capacitatea clienților Gazprom de a revinde gazele naturale pe care le-au achiziționat către și din aceste țări, chiar dacă dispun de volume neutilizate.

Gazprom va remedia acum lipsa interconectării, **oferindu-le consumatorilor relevanți opțiunea de a livra gazele naturale către și din aceste țări**. În special, clienții care au achiziționat gaze naturale, optând inițial pentru livrarea acestora către Ungaria, Polonia sau Slovacia, au la dispoziție posibilitatea ca Gazprom să le livreze integral sau parțial către Bulgaria și/sau țările baltice (și invers):

- **Posibilitatea de a modifica punctul de livrare a gazelor naturale oferită unei game largi de clienți ai Gazprom:** Gazprom trebuie să ofere această opțiune clienților relevanți care au încheiat (sau vor încheia) contracte de furnizare a gazelor naturale la diverse puncte de livrare în Europa Centrală și de Est. În urma testului de piață, această obligație se va aplica contractelor cu durată de cel puțin 18 luni. Mecanismul nu ar putea funcționa în practică pentru contractele mai scurte, deoarece durata minimă pentru furnizarea gazelor naturale către un nou punct de livrare este de douăsprezece luni, precedată de o perioadă de preaviz de patru luni pentru Gazprom.
- **Posibilitatea de a modifica punctul de livrare a gazelor naturale în ambele sensuri, către și din piețele izolate:** Clienții relevanți ai Gazprom au posibilitatea de a-i solicita acestuia să livreze gazele naturale pe care le-au achiziționat către țările baltice și Bulgaria, în locul punctelor de livrare convenite inițial (din Polonia sau Slovacia către țările baltice și din Slovacia sau Ungaria către Bulgaria). În urma testului de piață, o astfel de posibilitate de a modifica punctul de livrare a gazelor naturale va exista pentru ambele sensuri. Acest lucru va spori eficacitatea mecanismului și va duce la o mai bună integrare a piețelor gazelor naturale din Europa Centrală și de Est.
- **Comisioane fixe și transparente pentru serviciile de livrare prestate:** Comisiunile pe care Gazprom le poate percepe pentru acest serviciu sunt fixe și transparente. În urma testului de piață, aceste comisioane au fost reduse în mod semnificativ pentru ca mecanismul să fie atractiv din punct de vedere financiar.
- **Flexibilitatea oferită clienților Gazprom pentru exercitarea acestei opțiuni:** În urma testului de piață, clienții Gazprom își pot exercita aceste opțiuni pentru cantități mai mici de gaz (50 de milioane m³) și într-un termen mai scurt (patru luni).
- **Un număr limitat de motive pe care Gazprom le poate invoca pentru a refuza modificarea punctului de livrare a gazelor naturale:** În urma testului de piață, Gazprom poate refuza să modifice punctul de livrare a gazelor naturale doar dacă nu există capacitate de transport. Acest lucru va fi monitorizat îndeaproape de către un mandatar independent.

Acest mecanism permite fluxurile de gaze naturale către și din țările baltice și Bulgaria, ca și când ar exista deja conducte de interconectare cu vecinii din UE și va permite clienților Gazprom să identifice noi oportunități de afaceri chiar înainte ca respectivele conducte de interconectare să fie disponibile, în beneficiul consumatorilor și al întreprinderilor din Bulgaria și din țările baltice.

3) Gazprom se angajează în favoarea unui proces structurat, menit să asigure în viitor prețuri competitive ale gazelor naturale în Europa Centrală și de Est

Comisia și-a exprimat preocuparea cu privire la faptul că Gazprom ar fi putut să perceapă **prețuri mai mari** în cinci state membre (*Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania și Polonia*).

Ca răspuns la această preocupare, decizia Comisiei oferă clienților Gazprom care au încheiat contracte pe termen lung în aceste țări un instrument eficace, menit să asigure faptul că prețul pe care îl plătesc

în viitor pentru gazele naturale este competitiv:

- **Clienții pot solicita reducerea prețurilor pe care le plătesc pentru gazele naturale în cazul în care acestea se abat de la prețurile de referință competitive din Europa Occidentală:** Clienții Gazprom vor avea dreptul contractual de a solicita un preț mai mic pentru gazele naturale, dacă prețul pe care îl plătesc se abate de la nivelurile de referință competitive din Europa Occidentală, inclusiv prețurile de pe platformele lichide de comercializare. Respectivii clienți pot să recurgă la această posibilitate la intervale frecvente (la fiecare doi ani), cu o opțiune suplimentară („joker”) la fiecare cinci ani. În urma testului de piață, clienții existenți își pot exercita acest drept imediat după adoptarea deciziei Comisiei, iar Gazprom trebuie să ofere acest drept și noilor săi clienți.
- **Noul preț al gazelor naturale trebuie stabilit în concordanță cu nivelul prețului de pe piețele competitive ale gazelor naturale din Europa Occidentală continentală:** Noul preț trebuie să reflecte prețurile de referință competitive din Europa Occidentală continentală, inclusiv prețurile de pe platformele lichide. În urma testului de piață, aceste orientări s-au îmbunătățit în mod considerabil pentru a se referi în mod explicit la nivelul prețului de pe piețele competitive ale gazelor naturale din Europa Occidentală continentală, inclusiv prețurile de pe cele mai relevante platforme lichide de comercializare din Europa continentală, și anume TTF din Țările de Jos și NCG din Germania. Noul preț redus va fi aplicat retroactiv de la data cererii de revizuire a prețului.
- **Recurgerea la arbitraj în cazul în care Gazprom nu este de acord într-un termen strict:** Dacă Gazprom și clientul său nu ajung la un acord cu privire la noul preț în termen de 120 de zile, litigiul poate fi înaintat spre soluționare unui arbitru. Arbitrul va impune apoi un preț competitiv al gazelor naturale, care ține seama pe deplin de nivelurile de referință din Europa Occidentală menționate mai sus. De asemenea, arbitrajul trebuie să aibă loc în UE. Instanțele de arbitraj din UE au obligația de a respecta și de a aplica dreptul UE în materie de concurență. Comisia are dreptul să intervină în aceste cazuri în calitate de *amicus curiae*.

Acest lucru va asigura prețuri competitive ale gazelor naturale în regiunile în cauză și va permite ca în viitor să se evite situațiile în care prețurile gazelor naturale prevăzute în contractele cu indexare în funcție de prețul petrolului să se abată în mod semnificativ de la prețurile de referință competitive. Obligația se aplică tuturor contractelor cu o durată de minimum trei ani, deoarece preocupările legate de preț în acest caz sunt relevante numai pentru contractele pe termen lung în care noile evoluții apărute în timp pot duce la o abatere semnificativă față de prețurile de referință competitive.

4) Eliminarea avantajelor obținute ca urmare a prevalării de poziția pe piață

În fine, Comisia și-a exprimat preocuparea cu privire la faptul că Gazprom s-a prevalat de poziția sa dominantă pe piața furnizării de gaze naturale pentru a obține avantaje legate de accesul la infrastructurile de gaze naturale sau de controlul asupra acestor infrastructuri. În comunicarea privind obiecțiunile, Comisia și-a exprimat preocuparea în legătură cu proiectul „South Stream” din Bulgaria și cu gazoductul „Yamal” din Polonia.

- În ceea ce privește **„South Stream”**, decizia clarifică faptul că Gazprom nu va profita de avantajele pe care le-a obținut. Gazprom nu va solicita partenerilor săi bulgari să-i acorde despăgubiri ca urmare a rezilierii proiectului „South Stream”, indiferent dacă inițial astfel de cereri de despăgubire ar fi fost valabile sau nu.
- În ceea ce privește **gazoductul „Yamal”**, investigația Comisiei a arătat că situația nu poate fi modificată prin această procedură antitrust, deoarece relațiile dintre Polonia și Rusia privind gazele naturale sunt reglementate de acorduri interguvernamentale. În orice caz, o decizie adoptată în mai 2015 de autoritatea de reglementare în domeniul energiei din Polonia nu a confirmat afirmațiilor potrivit cărora Gazprom ar fi obstrucționat accesul pieței gazelor naturale din Polonia la gazoductul „Yamal”. Autoritatea de reglementare a constatat că proprietarul gazoductului „Yamal”, Europogaz (care este deținut în coproprietate de Gazprom), nu este în măsură să întârzie sau să blocheze investițiile aferente gazoductului: toate investițiile, cum ar fi cele care permit fluxurile inversate din Germania, au fost puse în aplicare conform celor planificate de către operatorul certificat al serviciilor de transport (Gaz-System).

În fine, pentru o mai bună gestionare a viitoarelor acorduri interguvernamentale, Comisia a prezentat o propunere legislativă prin care solicită ca acordurile interguvernamentale privind gazele naturale și petrolul să facă obiectul controlului său prealabil. Această propunere a intrat în vigoare în 2017.

Mai multe informații cu privire la decizia de astăzi vor fi publicate pe site-ul web al Comisiei în domeniul [concretenței](#), în [registrul public al cazurilor](#), cu numărul de caz [AT.39816](#).

Persoane de contact pentru presă:

[Lucia CAUDET](#) (+32 2 295 61 82)

[Yizhou REN](#) (+32 2 299 48 89)

Întrebări din partea publicului larg: [Europe Direct](#) la numărul de telefon [00 800 67 89 10 11](#) sau prin [email](#)

Photos & Videos

 [graph EN](#)